

FIQH AL-MUAMALAT

LBA2013

PROGRAM PENDIDIKAN
FAKULTI PENGAJIAN BAHASA UTAMA

YASMIN HANANI MOHD SAFIAN
AUNNURROCHIM MAS'AD

UNIVERSITI SAINS ISLAM MALAYSIA
جَامِعَةُ الْعُلُومِ الْإِسْلَامِيَّةِ الْمَالِيزِيَّةِ
ISLAMIC SCIENCE UNIVERSITY OF MALAYSIA

MODUL
PROGRAM PENSISWAZAHAN GURU

FIQH MUAMALAT
LBA 2013

MODUL
PROGRAM PENSISWAZAHAN GURU
FIQH MUAMALAT
LBA 2013

Yasmin Hanani Mohd Safian
Aunnurrochim Mas'ad

Penerbit
Universiti Sains Islam Malaysia
Bandar Baru Nilai
Negeri Sembilan
2011

CETAKAN PERTAMA 2011

© Hak Cipta Universiti Sains Islam Malaysia

Hak cipta terpelihara, tiada mana-mana bahagian daripada buku ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar kepada apa-apa bentuk dengan sebarang cara sekalipun tanpa izin bertulis daripada penerbit.

Diterbitkan di Malaysia oleh:

Penerbit USIM

UNIVERSITI SAINS ISLAM MALAYSIA

Bandar Baru Nilai, 71800 Nilai

Negeri Sembilan Darul Khusus

Tel:06-798 8226/6081 | Faks:06-798 6083

www.usim.edu.my

pej.penerbitan@usim.edu.my

Penerbit USIM adalah anggota

MAJLIS PENERBITAN ILMIAH MALAYSIA

Dicetak di Malaysia oleh:

SYLOG PRINT SYSTEMS SDN. BHD.

19 & 20, Blok C, Lot 757, Jalan Subang 3,

Persiaran Subang, 47610 Subang Jaya.

Tel: 03-5632 1302/07

Perpustakaan Negara Malaysia

Data Pengkatalogan-dalam Penerbitan

Yasmin Hanani Mohd. Safian

LBA 2013: Fiqh Al-muamalat / Yasmin Hanani Mohd. Safian, Aunurrochim Mas'ad.

ISBN 978-967-5295-84-3

1.Fiqh. 2.Islam – Customs and practices. I. Aunurrochim Mas'ad. II. Judul. 297.14

MODUL
PROGRAM PENSISWAZAHAN GURU
FIQH MUAMALAT (LBA 2013)

ISI KANDUNGAN

PANDUAN KURSUS	9
Unit 1: Pengenalan Fiqh Muamalat	11
Unit 2 : Konsep Jual Beli dalam Islam (<i>bay'</i>)	21
Unit 3 : Konsep Keuntungan Dalam Islam (<i>ribh</i>)	29
Unit 4 : Pengharaman <i>Riba'</i>	39
Unit 5 : Konsep Pemilihan (<i>Khiyar</i>)	49
Unit 6: Konsep menyorok barang (<i>Ihtikar</i>)	57
Unit 7: Konsep <i>al-Ghabn</i> dalam Islam	65
Unit 8: Konsep <i>Salam</i>	71
Unit 9: Konsep <i>Ijarah</i>	79
Unit 10: Konsep <i>Ji`alah</i>	89
RUJUKAN	97

**PROGRAM PENDIDIKAN
FAKULTI PENGAJIAN BAHASA UTAMA**

FIQH MUAMALAT (LBA 2013)

- Pengarah Projek : Prof. Madya Bhasah Abu Bakar
Dekan Fakulti Pengajian Bahasa Utama
- Penyelaras Projek : Dr. Noor Azizi bin Ismail
Ketua Program Pendidikan
- : Dr. Noorhayati Hashim
Penyelaras Program Pensiswazahan Guru Sekolah Menengah
- : Pn. Hazlina binti Abdullah
Penyelaras Program Pensiswazahan Guru Sekolah Rendah
- Penulis Modul : Dr. Yasmin Hanani Mohd Safian
Dr. Aunnurrochim Mas'ad

PANDUAN KURSUS

PENGENALAN

Panduan kursus disediakan untuk membantu pelajar memahami keperluan dan kandungan kursus. Pelajar hendaklah sentiasa membaca dan merujuk bahagian panduan ini dengan teliti untuk membolehkan pelajar melengkapkan kursus ini dengan jaya.

Kursus LBA 2013 ini dirangka untuk memberikan pendedahan kepada pelajar mengenai asas-asas fiqh muamalat dan isu berkaitan. Kursus ini menyediakan wadah kepada pelajar bukan sahaja untuk memahami prinsip muamalat Islam dalam pengajaran mereka di sekolah, malah membantu mereka dalam mempraktikkan asas jual beli sebenar dalam kehidupan bermasyarakat nanti.

KUMPULAN SASARAN

Kursus ini ditawarkan kepada semua pelajar yang mengikuti Program Ijazah Sarjana Muda Pendidikan (Pendidikan Islam) bagi mengajar di sekolah-sekolah menengah di Malaysia.

PERUNTUKAN MASA PEMBELAJARAN

Mengikut piawai MQA, setiap jam kredit memerlukan pelajar memperuntukkan 40 jam pembelajaran. Oleh itu pelajar memerlukan 120 jam waktu pembelajaran. Anggaran agihan waktu pembelajaran bagi kursus LBA 201 ini adalah seperti jadual di bawah :

Jadual 1 : Anggaran agihan masa pembelajaran LBA 2013

Bil.	Aktiviti pembelajaran	Jam pembelajaran	
		Bersemuka	Tidak bersemuka
1.	Tutorial	30	
2.	Tutorial dalam talian	-	30
3.	Membaca modul serta menyiapkan tugas	-	30
4.	Video P&P melalui MyLMS	-	30
Jumlah Masa Pembelajaran		120	

HASIL PEMBELAJARAN KURSUS

Di akhir kursus ini, pelajar diharap dapat :

1. Memahami asas-asas fiqh muamalat Islam sebagai panduan pengajaran di sekolah
2. Mengenali kepelbagaian kontrak jual beli di dalam Islam

3. Mengenal dan dapat membezakan kontrak jual beli yang dibenarkan dan yang diharamkan dalam Islam
4. Memupuk budaya usahawan menurut perspektif Islam agar dapat diserap cernakan kepada pelajar sekolah.

SINOPSIS KURSUS

Kursus mendedahkan kepada pelajar asas-asas muamalat Islam agar dapat diterap cernakan kepada pelajar sekolah. Kursus juga membentuk keupayaan pelajar untuk membezakan antara jual beli yang diharuskan dan diharamkan dalam Islam. Dalam masa yang sama, pelajar diberi pendedahan tentang peri penting mempunyai sikap keusahawanan sebenar berteraskan Islam dan menjauhi sikap negatif seperti penipuan, dominasi, manipulasi dan tamak dalam pemerolehan harta. Kursus ini member gambaran dan analisa tentang kontrak urus niaga seharian seperti jual beli, *salam*, *ji`alah* dan *ijarah*. Dalam masa yang sama, pelajar turut didedahkan tentang kontrak yang diharamkan seperti *riba'*, *ihtikar* dan *ghaban* kerana mempunyai unsur-unsur penipuan, manipulasi dan tamak haloba. Selain itu, pelajar turut diberi penekanan tentang konsep keuntungan sebenar menurut pandangan Islam. Pelajar juga didedahkan bagaimana Islam menjaga kepentingan penjual dan pengguna melalui konsep pemilihan untuk meneruskan kontrak atau membatalkannya yang dinamakan *khiyar*.

RUMUSAN

Di akhir topik ini, anda telah mempelajari:

1. Istilah *al-ji'alah* yang membawa maksud suatu kontrak di mana pihak pertama menjanjikan komisyen tertentu kepada pihak kedua atas pelaksanaan suatu tugas atau perkhidmatan yang dilakukan oleh pihak kedua untuk kepentingan pihak pertama.
2. *Al-ji'alah* adalah satu akad yang diharuskan oleh syarak menerusi al-Quran dan Hadis.
3. Akad *al-ji'alah* berbeza dengan akad *al-ijarah* dari pelbagai segi seperti, akad *ji'alah* adalah sukarela dan tidak mengikat manakala akad *ijarah* bersifat mengikat semua pihak yang melakukan perjanjian kerja.

KATA KUNCI

Al-ji'alah
Al-ijarah
Al-ja'il
Al-maj'ul alayh

Sighat
Al-aqidan
Al-ma'jul

AKTIVITI/LATIHAN

1. Jelaskan maksud *ji'alah* dari segi bahasa dan istilah?
2. Terangkan hukum *ji'alah* berikut rukun dan syaratnya?
3. Bincangkan perbezaan antara *ji'alah* dan *al-ijarah* dari segi teori dalam fiqh Islam?

TUGASAN

Anda dikehendaki secara berkumpulan membuat kajian perbandingan antara komisyen dan rasuah.

FORUM MYLMS

Di dalam topik ini, anda telah mempelajari dan memahami pengertian *al-ji'alah*, berikut dalil-dalil pensyariatannya, rukun dan syaratnya serta pandangan ulama tentang sifat akad *ji'alah*. Istilah *ji'alah* lebih dikenali dengan istilah komisyen, sagu hati, habuan dan sebagainya. Selesaikan masalah berikut serta nyatakan alasan anda bersandarkan kepada al-Quran dan Sunnah:

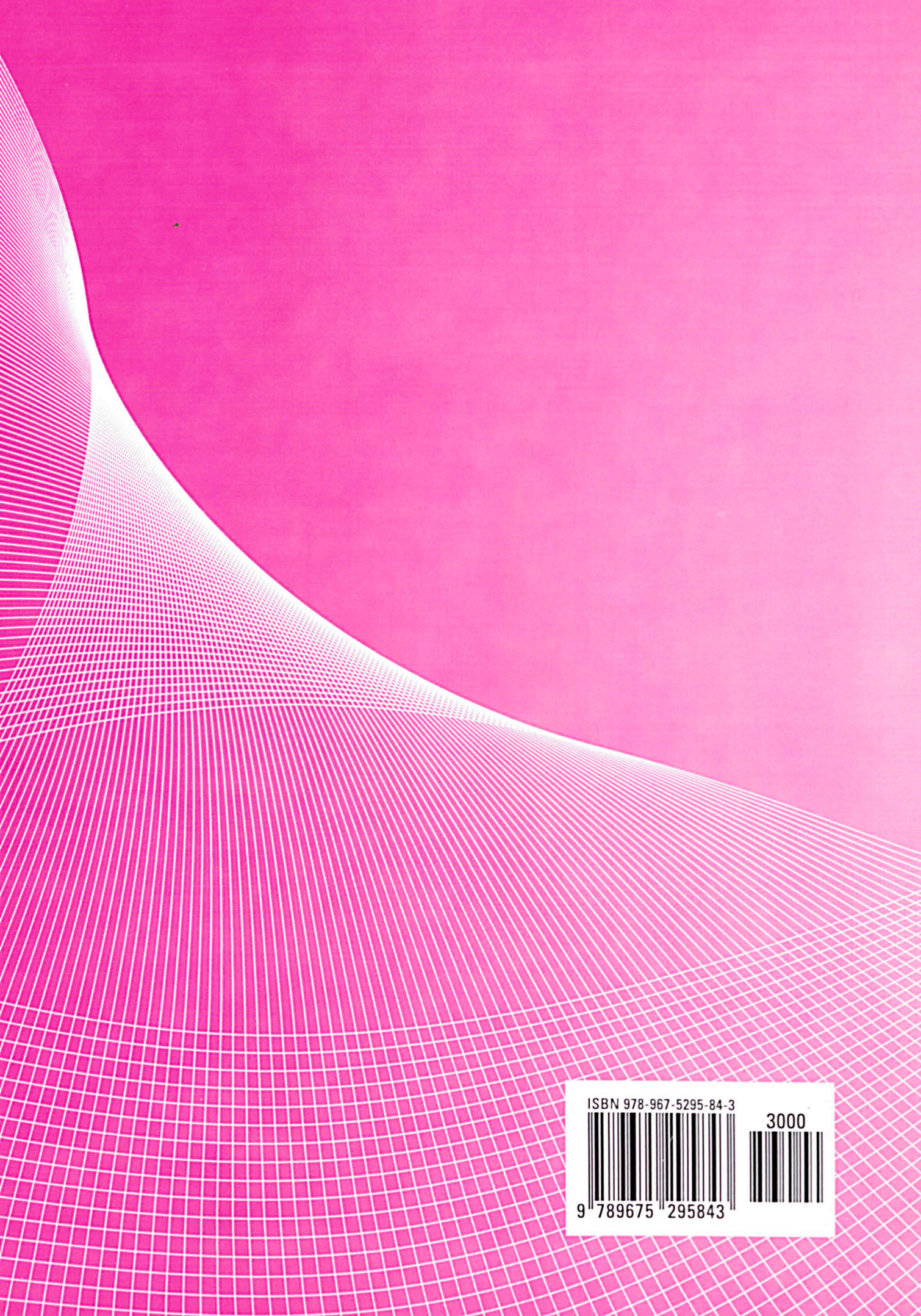
1. Hukum *ji'alah* yang diperolehi menerusi perniagaan secara MLM dan komisyen yang diperolehi sebagai orang tengah.
2. Pandangan ulama tentang sifat akad *ji'alah*.

RUJUKAN

1. Qandil, Muhammad Abdul Latif. *Fiqh al-Muamalat al-Maliyah*. 2000-2001. Dar al-Ma`rifah al-Azhariyah; Iskandariah.
2. Gab Allah, Muhammad Abdul Maqsud. *Fiqh al-Muamalat*. 1998. t.p; Iskandariah
3. Al-Khin, Mustafa et al. *al-Fiqh al-Manhaji ala Madhhab al-Imam al-Shafii*. Panel terjemahan. Jilid 5 dan 6. 2005. Pustaka Salam; Kuala Lumpur
4. Syubair, Mohammad Othman. 2004. *al-Madkhal ila Fiqh al-Muamalat al-Maliyyah*. al-Urdun: Dar al-Nafais.
5. Syubair, Mohammad Othman. 2001. *al-Muamalat al-Maliyyah al-Muasirah fi al-Fiqh al-Islamiy*. al-Urdun: Dar al-Nafais.
6. al-Duriy, Qahtan Abd al-Raman. 2000. *al-Ihtikar wa Atsaruh fi al-Fiqh al-Islamiy*. al-Urdun: Dar al-Furqan li al-Nasyr wa al-Tawzi'.
7. al-Qaradawiy, Yusuf. 1995. *Dawr al-Qiyam wa al-Akhlaq fi al-Iqtisad al-Islamiy*. al-Qahirah: Maktabah Wahbah.
8. al-Qarhdaghiy, Aliy Muhyi al-Din. 2009. *Buhus fi fiqh al-Bunuk al-Islamiyyah-Dirasah Fiqhiyyah wa iqtisadiyyah*. Beyrut: Dar al-Basya'ir al-Islamiyyah.
9. al-Khin, Mustafa, al-Bugha, Mustafa & al-Syarbajiy, Ali. 2006. *al-fiqh al-Manhajiyy ala Mazhab al-Imam al-Syafi'iy*. Dimasyq: Dar al-Qalam

ISBN 978-967-5295-84-3

9 789675 295843

3000

